

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция № 2

**СЕСТРИНСКИЯ ПРОЦЕС – ОРГАНИЗАЦИОНЕН
ПОДХОД ЗА ПАЦИЕНТ-ЦЕНТРИРАНИ ГРИЖИ**

*За дистанционна самоподготовка по „Иновативни
подходи в здравните грижи“ за студенти от специалност
„Управление на здравните грижи“ – ОКС „Бакалавър“*

Доц. Макрета Драганова, д.м.

СЕСТРИНСКИ ПРОЦЕС

- **Сестринският процес** представлява научнообоснована методология за професионална сестринска помощ, ориентирана към потребностите на пациента.

СЕСТРИНСКИ ПРОЦЕС

- **Определение** – процес на логичен анализ на подреждането на сестринската информация за пациента по систематичен начин.
- Сестринският процес е метод на организация и оказване на сестринска помощ.

СЕСТРИНСКИ ПРОЦЕС

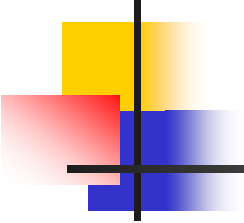
- Интелектуален процес, структуриран съобразно логично следващи етапа, използван за планиране на индивидуални сестрински грижи, целящи подобряване състоянието на пациента.

СЕСТРИНСКИ ПРОЦЕС

- “Същността на сестринската дейност се състои в грижи за човека и в това, по какъв начин сестрата осъществява тези грижи. В основата на тази дейност трябва да лежи не интуицията, а обмислен и формиран подход, съответстващ на удовлетворяването на потребностите и решаването на проблемите.....”

Европейско регионално бюро към СЗО

Развитие на сестринския процес – фази на развитие

- Първа фаза. Разработен за първи път в края на 60-те години на миналия век.
- - характеристика – сестринството е ориентирано към болестта, инвалидността, нарушените функции

ЕТАПИ НА СЕСТРИНСКИЯ МЕТОД през първата фаза

- I - ви ЕТАП - СЪБИРАНЕ НА ДАННИ
- II - ри ЕТАП-АНАЛИЗ

СЕСТРИНСКА ДИАГНОЗА

- III - ти ЕТАП - ФОРМИРАНЕ НА ЦЕЛИ
- IV-ти ЕТАП - ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СЕСТРИНСКИТЕ ИНТЕРВЕНЦИИ.
- V - ти ЕТАП - РАВНОСМЕТКА, ОЦЕНКА, РЕЗУЛТАТ НА СЕСТРИНСКИЯТ МЕТОД

Развитие на сестринския процес

- Втора фаза. В края на 80-те год. – промяна в сестринската парадигма
- - характеристика – сестринството е ориентирано към запазване здравето и подобряване благополучието на индивида, на общността.

Нужди – проблеми

Мед. сестра

Лекар

←

Благополучие

Здраве

→

Болест

ЕТАПИ НА СЕСТРИНСКИЯ ПРОЦЕС през втората фаза

■ 1. **Оценка на:**

- - здравния потенциал на пациента;
- - потребности от сестрински грижи;
- - вземане на решение, съвместно с пациента за възможностите за предоставяне на грижи.

ЕТАПИ НА СЕСТРИНСКИЯ ПРОЦЕС

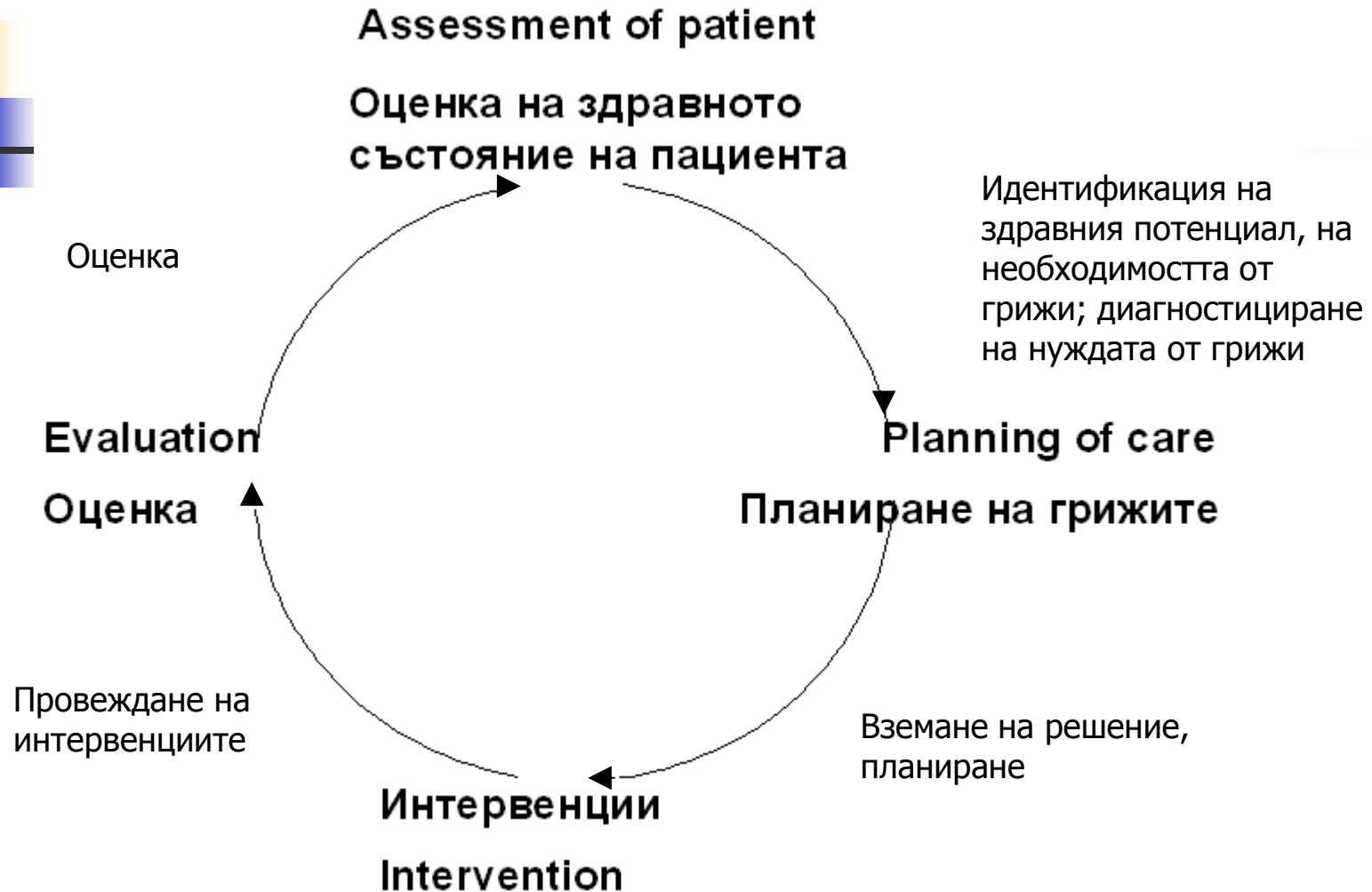
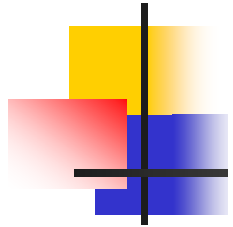
- 2. **Изработване на план на грижите** – съвместна дейност на сестрата и пациента, при която се определят приоритети и се използва здравния потенциал на пациента, с цел постигане на оптимален резултат.

ЕТАПИ НА СЕСТРИНСКИЯ ПРОЦЕС

- 3. **Интервенции** – медицинската сестра и пациента работят заедно и съгласуват помежду си определяне на сестринска диагноза, лечение, рехабилитация.
- 4. **Оценка** – оценяват се резултатите от планираните грижи. Постигнати ли са целите?

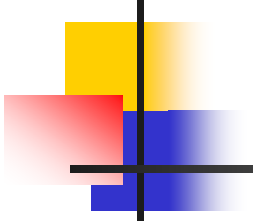
Сестрински процес

-
- **Оценка на “здравния потенциал” на пациента.**

Оценка на нуждите на пациента.

- **Вземане на решение**
- **Определяне на приоритети.**
- **Вземане на решение**
- **Ефект. Напредък**
- **Резултати**

Задължителни условия при действията на сестрата

- Професионална компетентност
- Умения за наблюдение и общуване
- Умения за анализ и интерпретация на данни
- Достатъчно време
- Обстановка на доверие
- Конфиденциалност
- Участие на пациента
- При необходимост участие на други специалисти

Основни аспекти на сестринския процес

1. Уникалната функция на медицинската сестра е да подпомага индивида, болен или здрав, в извършването на такива дейности, които допринасят за неговото здраве или възстановяване/или за спокойната му смърт/ и които той би изпълнявал самостоятелно, ако имаше необходимите сила, желание или знания. И то да прави това по такъв начин, че да му помогне да стане независим колкото е възможно по-бързо.

2. Сестрински грижи – сестрински процес – сестринска диагноза

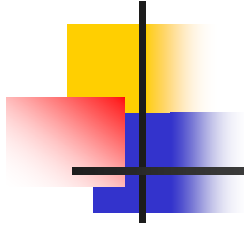

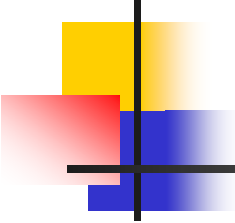
Сестрински грижи = Обобщена концепция. Всеки може да оказва грижи

Сестрински процес = Същността на сестринските грижи. Логичното възприемане на сестринството

Сестринска диагноза = Същността на сестринските грижи. Сърцевината, ядрото на сестринството

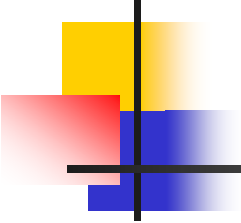

- **Нужда** – жизнена необходимост, която човек трябва да удовлетвори, за да запази своето физическо, физиологическо, социално или духовно равновесие както и да осигури своето развитие.

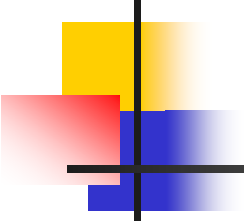
Концептуален модел на Вирджиния Хендерсон

- Корените на сестринството са във фундаменталните човешки нужди.
- Фундаменталните човешки нужди, представени от В.Хендерсон се отнасят за големите измерения на човешкия живот.

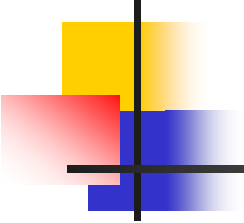
Концептуален модел на Вирджиния Хендерсон

- 1. **Физическо измерение** – нуждите да дишаш, да се движиш, да отделяш и др.
- 2. **Социално измерение** – нуждите, свързани с предпазването от опасности и общуването.

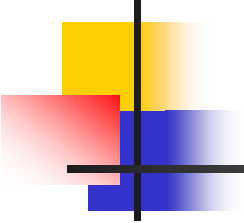
Концептуален модел на Вирджиния Хендерсон

- 3. ***Духовно измерение*** – нуждите, свързани със способностите на човека да живее според своите ценности.
- 4. ***Интелектуално измерение*** – нуждите, свързани със способностите на човек да се обучава и усъвършенства.

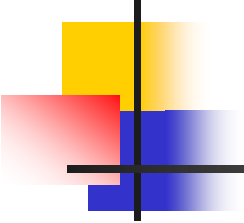
Концептуален модел на Вирджиния Хендерсон

- **Биопсихосоциалната и духовна гледна** точка по отношение на грижите е основна в този модел и предполага един **холистичен подход към здравето** и към грижите. Болният е застрашена личност, защото е нарушен неговия начин на живот и ефикасността на сестринските грижи се измерва със способността да се сведе до минимум това нарушение.

Концептуален модел на Вирджиния Хендерсон

- **Цели на грижите при този модел –**
 - да се помогне на човека да задоволява своите нужди по оптимален начин;
 - Да се достигне до едно по-добро състояние;
 - Пациента да преоткрие своята независимост при удовлетворяване на нуждите си.

Концептуален модел на Вирджиния Хендерсон

- В основата на модела на В.Хендерсон е концепцията

Независимост/Зависимост

1. Всеки човек се стреми към независимост.
2. Човешкото развитие се характеризира с непрекъснато движение към по-голяма автономност

Независимост

- Достигане на приемливо ниво при удовлетворяване на нуждите на човек, при адаптирането му към определени условия чрез промяна в поведението му или способността му да извършва своите дейности без помощта на други хора.

Зависимост

- Невъзможността човек да променя своето поведение, да се адаптира към определени условия, да извършва дейности и да удовлетворява своите нужди без чужда помощ.

Нива на зависимост

- Не е достатъчно да се установи зависимостта на обгрижваната личност, а трябва също да се определи и нейното ниво за да се планират необходимите грижи. Съществуват различни степени на зависимост. Нивото на зависимост варира според обема на помощта, която трябва да се окаже на пациента за да се задоволят неговите нужди.

Независимост – Ниво “0”

- Човек поддържа сам своите нужди по оптимален начин, позволяващ му да запази своето равновесие. Човек следва адекватно лечение или използва помощен уред без чужда помощ.

заб. Нивото отразява състоянието на независимост представено в два аспекта:

- Човек сам удовлетворява своите нужди по оптимален начин
- Човек удовлетворява своите нужди, но с помощта на апарат, уред или лечение.

Зависимост – ниво 1

- Човек има нужда от някой да го научи какво да прави, за да запази или да възвърне своята независимост и да осигури своето равновесие както и да бъде сигурен, че го прави добре.

Зависимост – Ниво 2

- Човек има нужда от някой да го наблюдава при прилагане на адекватно лечение, апарат или уред.

Зависимост – Ниво 3

- Човек трябва да разчита на някой друг за да изпълнява дейностите по задоволяване на нуждите, или за изпълнение на лечение и приема този факт.

Зависимост – Ниво 4

- Човек трябва да разчита на някой друг за да изпълнява дейностите по задоволяване на неговите нужди, или за изпълнение на лечението му, като не приема това състояние.

Зависимост – Ниво 5

- Човек трябва да се възстанови изцяло с помощта на някой друг за да може да удовлетворява своите нужди или за да прилага лечението си и му е много трудно да приеме този факт.

Прилагането на сестринския процес изисква от медицинската сестра:

- 1. Активно да подпомага пациента в тези дейности, които допринасят за това състояние, което означава здраве за него.
- 2. Само в силно зависими състояния /кома или пълно изтощение/, сестрата има право да вземе решение вместо пациента какво е добро за него

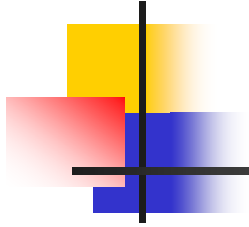
Прилагането на сестринския процес изисква от медицинската сестра:

- Да умее да се вслушва
- Да бъде чувствителна към невербалната комуникация
- Да насърчава пациента да изразява чувствата си по всякакви възможни начини

Прилагането на сестринския процес изисква от медицинската сестра:

- Да разбира поведението на пациента, като споделя с него своята интерпретация за неговото поведение.
- Себепознаване и себеуважение, тъй като те са основни за разбирането и уважението към другите.

*“Петдесет процента от
лечението е
отношението!”*